

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح الحاق کمیته امداد امام خمینی (ره) و جمعیت هلال احمر
به فهرست نهادها و مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) اصلاحی
قانون مالیات‌های مستقیم

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۴۲

تاریخ: ۱۳۹۲/۷/۱۳

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان
طرح الحاق کمیته امداد امام خمینی (ره) و جمعیت هلال احمر
به فهرست نهادها و مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) اصلاحی
قانون مالیات‌های مستقیم

تدوین:

محمدحسن باقری

ناظر علمی:

سلمان عمرانی

گروه تدوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۴۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۷/۱۳

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح الحاق کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر به فهرست نهادها و مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم

فهرست مطالب

مقدمه	۲
طرح الحاق کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر به فهرست نهادها و مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم	۳
مرحله اول	۳
نظر (مرحله اول) شورای نگهبان	۴
مرحله دوم	۵
نظر (نهایی) شورای نگهبان	۵

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین مرکز تحقیقات، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این مرکز، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

طرح الحاق کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر به فهرست نهادهای و مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۸/۲۴

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۹/۱

ماده واحده- عبارت «کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر» بعد از عبارت «مراکز بهزیستی» به ماده (۱۷۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷ اضافه می‌گردد.

تبصره ۱- اجرای این قانون از ابتدای سال ۱۳۹۲ تا پایان مدت اعتبار برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران می‌باشد که دولت منابع آن را در بودجه سالانه کشور پیش‌بینی می‌نماید.
تبصره ۲- منحصرأ بخش‌های حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و جمعیت هلال احمر مشمول این حکم می‌باشند.

الف- دیدگاه مغایرت

- اگر چه کمک مالی از سوی اشخاص حقیقی و حقوقی (اعم از عمومی و خصوصی) به کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر، اقدامی نیکو و

۱. ماده ۱۷۲- صد در صد و جوهی که به حساب‌های تعیین شده از طرف دولت به منظور بازسازی یا کمک و نظایر آن به صورت بلاعوض پرداخت می‌شود و همچنین وجوه پرداختی یا تخصیصی و یا کمک‌های غیرنقدی بلاعوض اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی جهت تعمیر، تجهیز، احداث و یا تکمیل مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و مراکز بهداشتی و درمانی و یا اردوگاه‌های تربیتی و آسایشگاه‌ها و مراکز بهزیستی و کتابخانه و مراکز فرهنگی و هنری (دولتی) طبق ضوابطی که توسط وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود، از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت منبعی که مؤدی انتخاب خواهد کرد، قابل کسر می‌باشد.»

پسندیده است، ولی معاف کردن این اشخاص از پرداخت قسمتی از مالیات، منجر به کاهش درآمد عمومی دولت می‌شود. با توجه به اینکه از یک سو، مصوبه مزبور در قالب طرح از سوی نمایندگان مجلس ارائه شده است، و از سوی دیگر محل جبران کاهش درآمد دولت در این مصوبه مشخص نشده است، این مصوبه، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است که مقرر می‌دارد طرح‌های قانونی که منجر به کاهش درآمد عمومی می‌شود، مستلزم تأمین محل جبران کاهش درآمد است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- از آنجا که مطابق تبصره (۲) این ماده، اجرای این قانون از ابتدای سال ۱۳۹۲ می‌باشد، دولت می‌تواند منابع جبران کاهش درآمد حاصل از معاف کردن پرداخت مالیات را در بودجه سالانه کشور پیش‌بینی کند؛ از این رو این ماده، مغایرتی با اصل ۷۵ قانون اساسی ندارد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده واحده، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

مصوبه از این حیث که به تقلیل درآمد عمومی می‌انجامد و طریق جبران آن معلوم نشده است، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۸۷۲۷ مورخ ۹۱/۹/۱ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۹/۲۹

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۱۰/۱۲

ماده واحده- عبارت «کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر» بعد از عبارت «مراکز بهزیستی» به ماده (۱۷۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷ اضافه می‌گردد.
تبصره ۱- این قانون در صورت تأمین اعتبار در قوانین بودجه سنواتی از ابتدای سال ۱۳۹۲، اجرا می‌شود.
تبصره ۲- منحصرأً بخش‌های حمایتی کمیته امداد امام خمینی(ره) و جمعیت هلال احمر مشمول این حکم می‌باشد.

الف- دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- با توجه به اینکه در تبصره (۱) اصلاحی این ماده، اجرای این قانون، منوط به تأمین اعتبار در قوانین بودجه شده است و به عبارت دیگر، دولت الزامی در این خصوص نخواهد داشت، ایراد سابق شورا در خصوص ایجاد بار مالی برای دولت، برطرف شده و بر این اساس این ماده، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی نیست.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مصوبه مذکور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۹۰۴۹ مورخ ۹۱/۱۰/۱۲ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با افت و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir